

Gebiedsplan voor de transformatiezone

Wageningen, 14 augustus 2021

Inhoud

1. Aanleiding voor dit gebiedsplan	3
2. Gebruik van input voor de visie Buitengebied Wageningen voor het gebiedsplan.....	4
3. Het midden en noorden van de transformatiezone: het Binnenveld.	5
4. Doorontwikkeling van het Binnenveld	8
5. Mogelijkheden voor de energietransitie.....	12
6. Conclusie voor het Wageningse Binnenveld	16
7. De nieuwe Nu	17
8. Inrichting van de transformatiezone	18
Bijlage 1: randvoorwaarden ontwikkeling van een eventueel zonnepark BSPW.....	19
Bijlage 2: resultaten van de enquête	21

1. Aanleiding voor dit gebiedsplan

Op 13 juli 2020 is de [visie Buitengebied](#) door de gemeenteraad vastgesteld. Daarbij is in een amendement bepaald dat er voor de transformatiezone in de visie, op participatieve wijze met o.a. omwonenden een gebiedsplan moet worden gemaakt. Tevens is verwezen naar de bewonersvereniging NoordWest als relevante partij.

De bewonersvereniging NoordWest heeft vanaf medio juli 2020 verzocht het proces daarvoor op te starten. Tot 16 juni 2021 kwam de reactie dat het proces ervoor nog niet was begonnen.

De bewonersvereniging Noordwest heeft gezien de deadline, daarom het proces voor de gemeente Wageningen ter hand genomen en is de uitdaging aangegaan om als maatschappelijke partner het proces conform door het gemeenteraad vastgestelde "[right to challenge](#)" vorm te geven. De breed geplande aanpak was begin juli 2021 gerealiseerd en is als volgt:

- Brede enquête ontworpen en uitgezet onder de bewoners; met zeer grote respons.
- Afstemming met andere partijen zoals melkveehouder(s), Mooi Wageningen, stichting landschapsbeheer Gelderland, initiatiefgroep 'De nieuwe NU', bewonersvereniging Kortenoord, bezoekers van de gebiedsconferentie, gemeentebesturen enz.
- Plan voor de verkeerssituatie opgesteld en dat ingebracht in het overleg met de Gemeente Wageningen.
- Plan Infrastructuur voor gezond bewegen opgesteld en de 1e stap: klompenpaden in meerdere stappen via breed overleg (waterschap, provincie, stichting landschapsbeheer Gelderland, gemeentebesturen, leveranciers) uitgewerkt
- De visie Binnenveld; de basis voor het midden en noordelijk deel van het gebiedsplan opgesteld met vele betrokkenen: [Ontwikkelingsvisie voor het Wageningse Binnenveld](#)
- Op basis van alle bovenstaande punten: dit gebiedsplan opgesteld.
- Overleg over het proces en het resultaat met Wethouders en ambtenaren van de Gemeente Wageningen.

Met dit proces is een werkgroep van de Bewonersvereniging Noordwest een jaar intensief bezig geweest; bijgestaan door ruim 20 deskundige inwoners uit het gebied en met input van vele andere partijen. De vele betrokkenen zijn dan ook trots om bij deze de uitwerking van het gebiedsplan aan de gemeenteraad van Wageningen aan te kunnen bieden.

2. Gebruik van input voor de visie Buitengebied Wageningen voor het gebiedsplan.

De gemeente Wageningen gaf op 7 oktober 2019 middels een startnotitie opdracht tot het opstellen van een visie op het buitengebied. Dat proces begon op 11 december 2019 met een drukbezochte [gebiedsconferentie](#). Ongeveer 120 burgers van Wageningen hebben hierbij actief in 23 workshops hoogwaardige inbreng geleverd.

In maart kwamen de resultaten van o.a. die conferentie in een “concept hoofdlijnennotitie voor een visie op het buitengebied” beschikbaar. Die notitie was voor veel inwoners reden om met verwondering te reageren. Er was een consensus over de volgende punten:

- a. De brede en hoogwaardige inbreng tijdens de gebiedsconferentie was aan de kant geschoven. In plaats daarvan lag er een door een niet vermelde groep geformuleerd plan. Dat plan gaf blijk van onvoldoende gebiedskennis.
- b. Het tempo van het proces werd gedurende de coronacrisis als onzorgvuldig ervaren. Een tweede gebiedsconferentie werd gecancelled met als alternatief een internetconsultatie waar maar beperkte ruchtbaarheid aan is gegeven.
- c. De in de startnotitie genoemde opgaven waren, op de energietransitie na, alle beperkt uitgewerkt.
- d. Keuzes werden gemaakt zonder afweging, motivatie en toelichting.
- e. In de startnotitie wordt gesproken over de volgende onderzoek locaties voor o.a. zon- en windenergie: de Haven, de Campus, het Binnenveld, het Bos en Nude. Op het Binnenveld na zijn alle in de startnotitie genoemde onderzoek locaties niet uitgewerkt.

De bewonersvereniging Noordwest deelde deze kritiekpunten en heeft met hulp van een groot aantal burgers een ontwikkelingsvisie voor het Binnenveld opgesteld en aangeboden aan de gemeenteraad.

Aan [de tweede internetconsultatie](#) hebben 117 personen meegedaan die 375 reacties geschreven hebben. Ongeveer 90% van die reacties was kritisch. De meeste van die reacties waren voorzien van analyse en oplossingen -ook gericht op de energietransitie- om het beter te doen.

[De reactienotitie](#) die het proces samenvat maakt geen melding van die brede kritiek. Er staan lange formuleringen in als reacties op een deel van de inbreng. Die formuleringen gaan onvoldoende op de concrete kritiekpunten in. Ook ontbreken de afwegingen rond de ingebrachte oplossingen. Het resultaat is dat geen van de 375 reacties een wezenlijke aanpassing heeft opgeleverd. Integendeel; de eindversie van de visie buitengebied is op de ingebrachte punten slechter geworden.

Het is dan ook erg fijn dat in dit gebiedsplan een deel van de niet verwerkte reacties en plannen, alsnog verwerkt kon worden; binnen de kaders die de visie buitengebied daarvoor geeft.

3. Het midden en noorden van de transformatiezone: het Binnenveld. Eén van de mooiste open landschappen van Nederland.

Het Wageningse Binnenveld is het buitengebied van de Gemeente Wageningen ten westen van de Mansholtlaan en ten Noorden van de Haarweg. Het gebied loopt in het noorden over in het buitengebied van de gemeenten Veenendaal en Ede. Het is een gebied met unieke kenmerken. Het Wageningse Binnenveld heeft een omvang van 965 hectare, omvat ruim veertig procent van de totale natuurgebieden van Wageningen (Wageningse berg, Uiterwaarden, Eng en Binnenveld) en bijna 30 procent van de totale oppervlakte van Wageningen.

Wageningse Binnenveld: prachtig landschap dat grootsheid en pure openheid uitstraalt

Het gebied ademt een grootsheid en openheid die ook voorkomt in de voortzetting ervan binnen de buurgemeentes. In de kern van het gebied lopen aan de Wageningse kant vijf kenmerkende bomenlanen: Veensteeg, Slagsteeg, (Lange) Rijnsteeg, Dijkgraaf en Bornsesteeg. Deze lopen parallel en hebben een noord-zuid oriëntatie. De oorsprong van dit landschap, het einde van een gletsjertong die aan weerszijden zijn morenen heeft opgeworpen, is van grote betekenis voor het karakter van dit gebied. Het in de eeuwen gevormde veen is ontgonnen, met smalle evenwijdige percelen grotendeels haaks op de stegen. Het kenmerkt zich door lange evenwijdige lijnen en veel doorzichten naar de verte. De doorzichten zijn adembenemend mooi in elk seizoen, door het prachtige open groene landschap met op de verre achtergrond de Utrechtse Heuvelrug en de Grebbeberg. Het is grotendeels een stiltegebied en één van de weinige plekken in Nederland waar je totale en onverstoorde zonsopgangen ziet en 's nachts nog een sterrenhemel kunt bewonderen. De puurheid van het landschap komt voort uit afwezigheid van kleinschaligheid. Een grote afwisseling in de vergezichten maakt daarmee elk verblijf in het gebied voor zowel natuur als mens een genot.

De openheid van het Binnenveld

Geen hagen in het open gedeelte van het Binnenveld

Het gebied kent nauwelijks hagen en ook historisch gezien waren er geen echte hagen (wel rijtjes bomen) m.u.v. in de buurt van de Nude en tussen Dijkgraaf en Mansholtlaan. Dat maakt het gebied ook zo mooi; hagen storen het adembenemende uitzicht van een openlandschap zoals het Binnenveld dat heeft.

Eén groot uniek kwelwater natuurgebied

Uniek in Nederland is dat in het gehele Binnenveld zeer schoon zoet kwelwater omhoogkomt vanuit Veluwe en Utrechtse Heuvelrug. Dat kun je prachtig zien in de kwel sloten en de drie beken die door het gebied lopen. Het is daardoor één groot natuurgebied met bijzondere plantensoorten. Het landschap kent vele componenten: weilanden, akkers, boomgaarden, houtwallen, kleine en grote waterlopen, wegbermen, gereserveerde natuurgebieden, tuinen en vijvers met ieder een rijkdom aan insecten, vogels, zoogdieren en planten. Er is samenhang binnen de ecologische hoofdstructuur met omliggende natuurgebieden en er zijn veel soorten deels zeldzame (weide-)vogels. Het water is vis- en amfibieërij, er zijn veel hazen en een flink aantal reeën. Weidevogels kennen een actieve bescherming in het gehele gebied en in grote aangrenzende delen van de buurgemeentes onder andere door de Agrarische Natuurvereniging en de weidevogelgroepen. Het Wageningse Binnenveld bevat tevens een prachtige gradiënt vanaf de zandrug in het oosten tot en met de recent ontwikkelde nieuwe natuur (Binnenveldse Hooilanden) in het westen. Door het vele kwelwater is de natuurwaarde groter dan die van menig Natura 2000 gebied. Uniek in Nederland zijn de blauwgraslanden, zeldzaam en zeer kwetsbaar vanwege de afhankelijkheid van voedselwarm kwel. De kern van die blauwgraslanden ligt ten noorden van het Wageningse grondgebied maar ontwikkelingen in de omgeving hebben gevolgen voor dit unieke Natura 2000 gebied.

De wijk Noordwest: hoek van de Binnenveld natuur

De wijk Noordwest is gebouwd in het Binnenveld en is onderdeel van de (kwel)waterhuishouding en de natuur ervan. Het is een woonwijk die nu niet meer gemakkelijk gebouwd zou worden gelet op de herwaardering van de natuur van afgelopen tien jaar. Er is bij de realisatie extra aandacht besteed aan de inpassing van de randen van de wijk in het Binnenveld. De voortzetting van het natuurgebied in de wijk zie je door bijvoorbeeld de aanwezige ooievaars, ijsvogels, groene specht, gaaien, roodborstjes, puttertjes, mezen, boomkruipers, vleermuizen, egels en eekhoorns. De wijk is zelfs internationaal beroemd door de groep van 26 ransuilen die er in de winter van dichtbij op hun rustplaats te bewonderen is. En er zwemmen meerdere eenden soorten, meerkoeten, waterhoentjes, zwanen, ganzen en aalscholvers in de sloten. Vanaf de rand zie je de hazen en grazende reeën in het weiland. De sloten zijn amfibie- en visrijk met ook grote exemplaren karper en snoek. De ooievaars die door de wijk scheren op weg naar foerage laten prachtig de verbinding met de natuur van de rest van het Binnenveld zien. De wijkbewoners koesteren deze pracht en gaan er zorgvuldig mee om. Het vrije uitzicht op het Binnenveld is voor de wijk Noordwest een cruciaal onderdeel van de leefomgeving en heeft een zeer belangrijke rol voor de leefbaarheid en het welzijn van de wijk. Het vrije uitzicht vanuit de wijk tot aan de Grebbeberg is de kern daarvan.

Gebied om op adem te komen en te bewegen in de natuur

Het gebied is de 'groene long' voor de wijken in het centrum, westen en noorden van Wageningen. Bewoners en werknemers (WUR Campus, Bedrijf en Science Park Wageningen) komen er op adem in de natuur. Het gebied is druk bezocht tijdens de middagpauzes. Daarnaast ook in de weekenden en de avonden door bewoners van de aanliggende wijken. Het gebied is intensief in gebruik om te ontspannen en te sporten. Korte ommetjes en langere afstanden: wandelen, hardlopen, fietsen en in-line skaten. Het Binnenveld is voor veel mensen het eerste uitloophoekje vanuit huis zoals vanuit de wijken Noordwest en Kortenoord. Ook mensen vanuit de Rog- en Tarthorst en vanuit de Weides hebben het gebied ontdekt als uitloophoekje evenals de wijk Nieuw Kortenoord. Een sleutelrol daarbij is de ervaring om meteen vanaf de rand van de wijk de weidsheid van prachtige uitzichten in te gaan. Juist dat is een sterke stimulans om mensen te laten bewegen.

Agrarisch gebruik en beheer van het Binnenveld

Het agrarisch gebruik van het Binnenveld is de basis van wat we nu buiten zien. De agrarische bedrijven die actief zijn met het grasland, onderhouden de openheid ervan; de basis voor de pracht van het gebied. Er zijn ook kleinschalige biologische boerderijen, met streekproducten verkoop, zorgboerderijen, een manege, een wijngaard, een rustpunt en er is een uniek veeneiken monument.

Agrarische bedrijven staan aan de basis van het huidige open Binnenveld

4. Doorontwikkeling van het Binnenveld

Het Binnenveld is cruciaal voor de burgers die er op grote schaal in sporten, bewegen, recreëren en van de natuur en het uitzicht genieten. Daarnaast vormen de wegen een belangrijke verbinding voor woon-werk-fietsverkeer naar de omliggende gemeenten. Het gebied heeft ook een functie voor boeren die er melk, vlees en eieren produceren. In het algemeen functioneert het voor alle functies goed. Voor een paar functies is een passende doorontwikkeling gewenst. In delen van het Binnenveld is sprake van gevaarlijk doorgaand autoverkeer (sluipverkeer). Voetpaden en kwalitatief goede fietspaden ontbreken volledig hetgeen hinder oplevert voor zowel de recreanten als de automobilisten en veelal tot gevaarlijk situaties leidt. Dit vraagt een zorgvuldige heroriëntatie van de verschillende verkeersgroepen. Voor natuurspotters kunnen de klompenpaden in de drogere seizoenen kansen bieden. Voor de meeste verkeersdeelnemers van het langzame verkeer (fietsers en voetgangers en minder mobiele mensen) zijn aanpassingen dringend noodzakelijk. Voor auto's is het gebied alleen geschikt voor de erftoegangswegen, waar enkel bestemmingsverkeer, en landbouwverkeer een plaats hebben.

Groene longfunctie en bewegen; wandelen, hardlopen, fietsen en in-line skaten

Voor wandelen, hardlopen en fietsen hebben de lange noord-zuid georiënteerde stegen te weinig oost-west verbindingen wat de mogelijkheden voor met name wandelaars en hardlopers beperkt en zorgt voor concentraties op de wegen. De schaarse verbindingen zijn bovendien deels drukkere autowegen (zoals de Werftweg), zonder pad voor langzaam verkeer. Met een paar korte extra klompenpaadjes voor wandelen (en deels hardlopen) kunnen verkeerstromen beter gescheiden worden en ontstaat een prachtige keuze aan pad-variaties voor ommetjes en de langere afstand.

- Noordelijke verbinding Veensteeg – westzijde Grift, In volgorde van voorkeur zijn hiervoor opties:
  - stukje klompenpad ongeveer parallel aan de sloot net ten zuiden van de hoek Heuvelweg / Veensteeg met een smal hoog wandelbrugje over de Grift (2^e keuze: een trekpontje)
  - stukje klompenpad naar het westen langs de grens van het agrarisch perceel in de hoek Veensteeg / Werftweg, vandaar ongeveer haaks op de Grift af en met een smal hoog wandelbrugje over de Grift (2^e keuze: een trekpontje)
  - stukje klompenpad naar het westen langs de grens van het agrarisch perceel in de hoek Veensteeg / Werftweg, langs dat perceel ook ietsje naar het noorden. Dan naar het westen om aan te sluiten bij het bestaande wandelpaadje dat vanaf de uitkijktoren aan de Werftweg in een half rondje ietsje oostelijker weer bij de Werftweg uitkomt.
- Stukje klompenpad Slagsteeg – Veensteeg
Niet ver ten noorden vanaf het punt waarop de Oordensteeg op de Slagsteeg uitkomt
- Stukje klompenpad vanaf de hoek Veensteeg met de Kanaalweg (of iets noordelijk daarvan); globaal langs de noord (of zuid) oever van het nieuwe kanaal naar de Grift. Oversteek van de Grift middels een klein bruggetje. Daarmee ontstaat:
  - voor de inwoners van Wageningen een pracht wandeling langs de Grift (met terug over het andere bruggetje ten noorden)
  - een nieuwe aanlooproute van het Harsloërp pad
  - verbinding met het Grift en Graftenpad
  - een (mogelijke) optie om het Nudepad te verbeteren met een prachtig Grifttraject i.p.v. de lange gevaarlijke Haarwal autoweg
  - een optie om in overleg met de Gemeente Rhenen aan te sluiten op (nieuwe) klompenpaden.

Belangrijk is ook het onnodig gebruik maken van de Haarwal voor wandelen; die nu een sleutelpositie heeft in dit gebied. De Haarwal kent, ondanks dat deze alleen gebruikt mag worden door bestemmingsverkeer, aanzienlijk wat autoverkeer. Er wordt door autoverkeer bovenmatig hard gereden. De snelheden liggen tot boven de 80 km/uur, deels als gevolg van het ruime illegale gebruik, naast veel ontheffingsgebruik. De weg is relatief smal en er is geen bruikbare berm: wandelaars moeten het asfalt met de auto's delen. Het is daarmee een gevaarlijke en onplezierige lange wandeling. Wandelen is heel populair in het gebied. Het nieuwe stukje pad is daarbij de sterk ontbrekende schakel in alle wandelopties en dus van grote waarde.

- Tot slot is een pad langs de voormalige eendenkooi een optie; dat kan dan via een klein bruggetje iets ten noorden van die eendenkooi, met de oostkant van de Grift worden verbonden.

De nieuwe stukjes klompenpad kunnen op de kaart als aanlooproutes van het Harsloërp pad (en het zuidelijke pad ook als Nudepad). Ze brengen veel extra moois zoals verbinding met het Grift- en Graftenpad, en Nudepad of realisatie van een nieuw klompenpad, eventueel ook met extra stukjes in de gemeente Rhenen. De paden zijn niet toegankelijk voor honden en overstapjes over draad maken dat extra duidelijk. Een aandachtspunt voor het hele gebied is ook het plaatsen van bankjes.

Belangrijkste beweeggebied; groene gezonde omgeving; pijler onder positieve gezondheid

De gemeente onderschrijft het concept van positieve gezondheid van Machteld Huber en erkent de gezondheidswinst die behaalt kan worden door groen en bewegen te benutten als 'medicijn'. Het Binnenveld speelt hierbij een belangrijke rol door de bijdrage aan een gezonde actieve leefstijl. Het is het meest gebruikte beweeggebied van Wageningen met veel wandelaars, gezinnen inclusief kinderwagens en kinderfietsjes, inline-skaters, nordic walkers, hardloopgroepen, en fietsers variërend van traditioneel tot snellere racefietsers, MTB-ers en e-bikers. Het is de beweegruimte voor veel Wageningers waarbij de tocht erheen sterk stimuleert doordat meteen op de rand van de stad het weidse uitzicht begint. De vormen van bewegen zijn gezond, niet vervuילend en vragen beperkt ruimte. Kortom, de ideale manier om dicht bij huis van de omgeving te genieten tijdens een recreatief tochtje.

Een belangrijk aandachtspunt is daarbij de wijze waarop auto's nu de wegen gebruiken. De diversiteit aan weggebruikers en het sluijverkeer leveren nu een onveilige situatie. Het is daarom wenselijk om op korte termijn het Binnenveld autovrij en/of autoluw te maken en voor de overige groepen te komen tot een scheiding van de verschillende weggebruikers: enerzijds de wandelaars veelal in groeps- en gezinsverband en anderzijds de fietsers die in snelheden variërend van 15 tot 45 km/uur het Binnenveld doorkruisen.

Sluijverkeer en hoge auto-snelheden

De stegen en zijwegen zijn druk in gebruik voor wandelen, hardlopen, fietsen en in-line skaten. Gedurende de gehele dag maar zeker rond spitsuren rijden er veel auto's over deze smalle wegen. Vooral (maar niet uitsluitend) over de voor auto's toegestane delen zoals Egelsteeg, Slagsteeg en westelijk deel van de Kanaalweg. Het handhaven op de weggedeelten waar autoverkeer reeds verboden is, zou enige verbetering kunnen geven. Echter, elders is de toegestane snelheid hoog: 60 km/uur en veel auto's rijden aanzienlijk harder omdat het een (overbodige) sluijverkeerroute is. Dit wordt mede veroorzaakt doordat de uitstraling van de wegen (met brede bermen om uit te wijken) niet in overeenstemming is met het gebruik als beweeggebied. Dat levert overlast en veel zeer gevaarlijke situaties op. Afsluiten voor doorgaand verkeer is de beste optie om dit op te lossen. Een 30 km/uur limiet instellen, met drempels bij beginpunten, en goed handhaven (!) is een aanvullende maatregel. Daarbij is er bij de Wageningse bevolking, zo blijkt uit de vele reacties, een groot draagvlak voor afsluiting (m.u.v. bestemmingsverkeer) of autoluw maken voor autoverkeer. In het aansluitende deel van de gemeente Ede (Bennekom) is de Buurtvereniging Kraats Nergena al langer bezig om verkeersbeperking ingevoerd te krijgen.

Natuurontwikkeling

De ontwikkeling van nieuwe natuur in de Binnenveldse Hooilanden heeft plaatsgevonden door afgraven, afsluiten en vernatten van gebieden langs de Griff. Het doel was de terugkeer van bijzondere vegetatie: blauwgrasland, trilveen en bloemrijke hooilanden waarin o.a. weidevogels goed gedijen. Voor weidevogels, zoals grutto, tureluur, kievit, blauwborst, waterral, gele kwikstaart en wulp zijn structuurrijke en bloemrijke randen van het nieuwe natuurgebied van belang.

In de rest van het Binnenveld is extensief randenbeheer en het ontzien van slootkanten bij het bemesten en het maaien, nodig. Zulk beheer wordt aan de boeren en ook aan het Waterschap geadviseerd. In de praktijk zien we dat daar nog vaak iets misgaat. Zo was er bijvoorbeeld sprake van een kaalslag bij het talud langs de sportvelden aan de Dijkgraaf tijdens het broedseizoen.

Een randenstructuur op de kopse kanten van graslandpercelen (bijv. langs een ontwaterings-sloot) geeft brede biodiversiteit een permanent karakter. Vooral ook als een middensloot hier en daar een -plas-dras karakter heeft en natuurvriendelijk is ingericht. Akker- en weidevogels zoals kievit, scholekster, patrijs, gele kwikstaart en kwartel zijn eveneens geholpen met extensief randenbeheer langs akkers. Daarnaast is vooral ook een bredere focus op de totale biodiversiteit van belang: insecten, amfibieën, 'bodemleven', etc. Dat vraagt om bloemrijke, bio diverse randen langs sloten en beken in het gehele gebied inclusief de wijk Noordwest.

Het gebied ten Noorden van de Campus

Dit gedeelte van het Binnenveld heeft grote waarde voor natuur met o.a. de grootste populatie patrijzen van Nederland (meer dan 25 broedparen); het is een rijk weide- en akkervogelgebied. Het gebied is aangewezen als noordelijke ecologische verbindingszone tussen Binnenveld en Veluwe. De uitwerking daarvan heeft nog niet plaatsgevonden met uitzondering van een diepe ontwateringsloot en een strak gemaaid grasland langs de Kielekampsteeg. Uitwerking van de ecologische verbindingszone levert een aantrekkelijk gebied dat geeft tevens Wageningen University & Research de kans om delen van haar missie op loopafstand voor studenten en bezoekers te realiseren. Punt van aandacht is om ook meer aantrekkelijke fiets- en wandelroutes te realiseren die aansluiten op de bestaande recreatie- en fietsverbinding richting Bennekom, Ede en station Ede-Wageningen zonder verstorend te zijn voor de ontwikkeling van de natuur. Op 17 september 2020 heeft de gemeenteraad van Ede definitief een optie voor een zonnepark aan de Dijkgraaf op Nergena geschrapd en dat garandeert een open uitzicht ook naar het noorden.

Eikenprocessierups

Met name de Slagsteeg kent een eikenprocessierups probleem. Aan beide kanten staan eikenbomen dicht op elkaar en die hebben in de zomer vrijwel allemaal een zware infectie met de eikenprocessierups. De gezondheidsschade ervan is zo groot dat zowel waarschuwbordjes als eerder bestrijden (vóór juli) noodzakelijk zijn. Daarnaast is afwisselen met andere bomensoorten nodig. Ook ecologisch bembbeheer draagt eraan bij dat natuurlijke vijanden van de rups in stelling worden gebracht. Langs de Dijkgraaf, maar ook andere stegen, kan dat ingezet worden.

Problemen met stilstaand water de Geer / Oordensloot

De diepe sloten in de wijk Noordwest zijn ontworpen voor afvoer van het kwelwater in het gebied. Dit water is later een rol gaan spelen in de verversing van het water in de binnenstad maar de verdeling is zo scheef ingesteld dat de Geer / Oordensloot ten westen van de wijk vrijwel geen water meer ontvangt. Dit heeft een vieze smurrie in die sloot tot gevolg gekoppeld en werkelijk een enorme muggenoverlast. Ook is er geen adequate afvoer meer van het afvalwater uit de riool overstort aan de Geer. Een instelling met een flinke waterdoorvoer in de Geer / Oordensloot is dingend nodig.

5. Mogelijkheden voor de energietransitie

De energietransitie is urgent en vergt het overwegen van alle opties zoals energiebesparing, warmtekoppeling, warmtepompen, zonnepanelen en windmolens. De laatste twee opties hebben consequenties voor het landschap, biodiversiteit en leefbaarheid en zijn relevant binnen dit plan.

Het landelijke energieakkoord wordt vertaald in dertig regio's. Per regio is een energieopgave die via een Regionaal Energie Strategie proces (RES) wordt opgepakt. Afstemming tussen gemeenten per regio is in volle gang. Gemeenten verschillen daarbij in ambitie; sommige wachten af en andere willen vooruitlopen. Gemeenten verschillen ook sterk in fysiek opzicht. Er zijn gemeenten die een groot grondoppervlak kennen en ook gemeenten die veel rijks- en provinciale wegen op hun grondgebied hebben. En er zijn gemeenten met een groot arsenaal aan natuur op een beperkte oppervlakte met relatief veel bebouwing. De eerste resultaten van de RES in deze regio geven aan dat naast zonnepanelen op daken ook veel kansen liggen op zonneparken en windturbines vlak langs de aanwezige rijkswegen. Gemeenten staan gezamenlijk voor de opgave om de door het Rijk bepaalde energieopbrengst in te vullen. Daarbij is de rol van provincies klein en dienen de gemeenten komend jaar veel sterker te gaan inzetten op integrale afweging en uitwisseling per regio binnen een gezamenlijke aanpak.

Een mooi voorbeeld van dit alles is de gemeente Ede. Begin juni 2021 gaf de verantwoordelijk wethouder aan op korte termijn tien nieuwe windmolens langs de snelwegen A12 en A30 te willen realiseren. Door de windmolens als een cluster langs de snelwegen en industrieterreinen te plaatsen, beperkt de gemeente de overlast. Tevens komt er een constructie om inwoners financieel mee te laten profiteren. Overleg voor het bijplaatsen van vier extra molens voor Wageningen is nu gewenst.

5.1 Zonnepanelen

Plannen voor zonneparken op landbouwgrond wekken vaak weerstand op. In de landelijke richtlijn staat dat zonneparken pas mogen worden gebouwd op landbouwgrond als alle andere mogelijkheden zoals op daken, langs snelwegen en vuilnisbelten al zijn gebruikt. Terreinen met zonnepanelen hebben een semi-industriële uitstraling en hinderlijke reflectie. Veel mensen vinden ze lelijk. Daarnaast is voor natuur, woningbouw, bedrijvigheid, klimaatadaptatie, recreatie en voedselproductie in Nederland veel vraag naar landbouwgrond. Voordat besloten wordt om landbouwgrond te gebruiken voor energieproductie zal eerst afgewogen moeten worden wat de alternatieven zijn en zal de maatschappelijke waarde van de nieuwe functie afgewogen moeten worden tegenover de andere mogelijke functies. De biodiversiteit van een zonneweide is vele malen lager dan een door een agrarische natuurvereniging beheerd weideveld of akkerland en zelfs lager dan van een regulier beheerd stuk landbouwgrond. In Wageningen, is veel kennis van vernieuwende, innovatieve technieken om zonne-energie op te wekken, die ten goede kunnen komen aan landschap en biodiversiteit. Mocht besloten worden tot realisatie van zonneweides, dan is het noodzakelijk om deze innovaties te benutten. Voorbeelden zijn: De WUR doet onderzoek naar inrichting en beheer van zonneweiden op manieren die leiden tot meer biodiversiteit. Wegen kunnen gebruikt worden voor opwekking van zonne-energie, zgn. solar roads. Niet zeer drukke wegen, zoals Rijnsteeg en Slagsteeg en de Grebbedijk (na de dijkversterking!) zijn hier geschikt voor.

Minimaliseren van de overlast door plaatsing zo ver mogelijk van de stadsrand af.

Bij plaatsing ver van de stadsrand kijken bewoners niet 24/7 vanuit de huizen en tijdens wandelingen tegen de terreinen met zonnepanelen aan. Ook hoeven ze dan niet eerst door een zone met semi-industrieel karakter heen voordat ze in het buitengebied zijn. De onaangetaste open groene zone moet daarvoor minimaal 500 m breed zijn.

Groene rand in het coalitieakkoord

Het coalitieakkoord van het College van B&W beschermt de groene rand om de stad. Semi-industriële terreinen met zonnepanelen passen niet in de groene rand en vergen plaatsing veel verder weg maar daarbij is plaatsing dieper in het Binnenveld op de richting van de Hooilanden is eveneens niet wenselijk.

Terreinen met zonnepanelen compact houden

De terreinen met zonnepanelen dienen zo compact mogelijk te zijn; de gebiedsafsluiting is al groot en rond het gehele gebied moet ook nog een afscheiding (hek of sloot) met aan de binnenzijde een onderhoudsstrook van drie meter. Daarnaast is ruimte nodig voor de toegangsweg en installatiegebouwtjes. Extra toeters en bellen maken het terrein niet mooier maar wel nog veel groter (zoals bv. gesuggereerd is voor een terrein met verder uit elkaar en hogerstaande panelen om meer 'biodiversiteit' te realiseren). Verder uit elkaar plaatsen van panelen is niet beter voor de biodiversiteit wijst een WUR-onderzoek uit.

Niet combineren met recreatie

Zonnepanelen combineren met recreatie is in de beperkte ruimte van ons buitengebied niet wenselijk omdat het terrein dan door de extra benodigde afscheidingen enorm in omvang toeneemt en recreatie niet past in zo'n industriële omgeving.

Volgorde voor keuze van zonnepanelen gebieden

In 2018 is het kabinet bij motie verzocht om samen met decentrale overheden een zonneladder op te stellen voor de inpassing van zonne-energie, als afwegingskader bij het opstellen van regionale energiestrategieën (RES-'en). Deze volgorde is daarna uitgewerkt in de Ontwerp Nationale Omgevingsvisie, en geldt als uitgangspunt voor RES-'en en dus ook voor Wageningen. Op basis hiervan is de voorkeur voor plaatsing van zonnepanelen als volgt:

1. Op daken en gevels van gebouwen.
2. Op onbenutte terreinen in bebouwd gebied.
3. In het landelijk gebied: bij voorkeur gronden met een andere functie dan landbouw of natuur, zoals waterzuiveringsinstallaties, vuilnisbelten, binnenwateren of areaal in beheer van het Rijk (zoals Rijkswaterstaat, ProRail, Staatsbosbeheer), en waar mogelijk bermen van spoor- en autowegen.

Ad 1: Binnen de Gemeente Wageningen zijn de meeste geschikte daken niet in gebruik voor zonnepanelen. Op dit moment wordt slechts 18% van bedrijfsdaken gebruikt voor zonnepanelen. Daken die nu nog niet geschikt zijn kunnen veelal geschikt gemaakt worden. De mogelijkheid om daken van huizen en bedrijven moet beter benut zijn (en ook overkappingen op parkeerplaatsen) voordat de volgende opties in beeld komen. Dit vergt sterke stimulering, actie en regelgeving (verplicht stellen bij vergunningen). Wat betreft het Binnenveld zijn er goede opties op nog veel meer daken in de wijk Noordwest, de bedrijfsgebouwen van het Science Park, Kortenoord, nog een aantal gebouwen op de Campus en op de daken van de agrarische bedrijven in het gebied.

Ad 2: De onbenutte terreinen in bebouwd gebied zijn nog totaal niet gebruikt; ook dit vergt sterke stimulering, actie en regelgeving. Zo ontbreekt effectieve stimulering van overkappingen van parkeerplaatsen met zonnepanelen. Dat vergt actie op korte termijn.

Ad 3: Deze optie heeft de laagste voorkeur en binnen deze optie hebben gebieden voor landbouw en natuur zoals het Binnenveld nog weer eens de laagste voorkeur.

Beperking van de schade door gebruik van meer besloten of gefragmenteerde gebieden

De oost-, zuid- en zuidwestrand van Wageningen kennen een rommelig karakter en zijn gefragmenteerd, o.a. door volkstuincomplexen, boomgaardjes, bosjes, bebouwing, maisvelden, industrie, bedrijven, havencomplex en drukke wegen. De zichtschade van zonnepanelen terreinen is hierdoor beperkt en er zijn mogelijkheden om de panelen achter bestaande gebouwen, hagen, bosjes, industrie, wegen e.d. te verschuilen. De schade van zonnepanelenterreinen in het Binnenveld is daarentegen enorm door de totale openheid van het gebied waardoor ze niet alleen overal zichtbaar zijn, maar ook het landschap opvallend verstoren.

Het Binnenveld: ook buiten het grondgebied van Wageningen

Binnen de gemeentegrens van Wageningen ligt maar een deel van het Binnenveld. Een iets groter deel ervan ligt in de gemeenten Ede, Veenendaal en Rheden. Het is dan ook van wezenlijk belang dat de Wageningse visie op haar Binnenveld gedeeld wordt met genoemde collega gemeenten. Niet in de laatste plaats om de kwaliteiten daarvan maximaal te behouden en zo mogelijk te verbeteren.

Conclusie zonnepanelen

Het Binnenveld heeft goede mogelijkheden voor zonnepanelen op de daken van huizen zoals in de wijk Noordwest en van gebouwen zoals die van bedrijven en boerderijen. Door de openheid van het landschap is het Binnenveld totaal ongeschikt voor terreinen met zonnepanelen. Zonnepanelen dienen conform de landelijk vastgestelde voorkeur zoveel mogelijk niet in gebieden voor landbouw en natuur te worden geplaatst. Als dat toch overwogen wordt, komen uitsluitend de al meer besloten en gefragmenteerde gebieden aan de oost, zuid en zuidwest kant van Wageningen in aanmerking.

5.2 Windmolens

Windmolens op zee zijn een belangrijke pijler van de energietransitie. Voor windmolens op land zijn de kustgebieden van Nederland en de randen van snelwegen de beste opties. In overige gebieden veroorzaken ze snel flinke overlast zeker bij plaatsing op of binnen de Duitse norm van 1 km afstand tot bebouwing; 2 km is in praktijk een betere norm. Wageningen heeft via Wageningen University & Research **drie windmolenparken met 26 windmolens in Lelystad**. Gezien het zeer kleine buitengebied van Wageningen en de iets lagere windsnelheden is participeren in windmolenparken elders (zoals langs snelwegen) voor Wageningen ook de enige goed bruikbare optie. Ook het havengebied biedt mogelijkheden. De opties binnen Wageningen zijn te beperkt en hebben allen haken en ogen. De overkant van de Rijn en de oostkant van Wageningen zijn nog relatief de beste opties om de overlast binnen de perken te houden. De RES kijkt vooral naar locaties langs rijkswegen. Het Binnenveld is door haar karakter en haar natuurfunctie (weidevogels) ongeschikt. Aansluiten met extra windmolens langs de snelwegen van de gemeente Ede is de beste optie.

5.3 Draagvlak en betrekken bewoners

Zonneweides en windmolens worden niet op grond van bewoners geplaatst. Zij delen niet mee in de opbrengsten maar hebben wel te maken met vermindering van de kwaliteit van hun leefomgeving. Er is bij veel bewoners, ondanks de erkenning van de noodzaak voor de energietransitie, weerstand tegen de aanleg van windmolens en zonneweides in hun nabije omgeving. Projecten elders (zoals Hoonhorst in Overijssel) tonen aan dat vroeg betrekken van bewoners en het realiseren van de door hun gewenste aanpassingen, een groter draagvlak geeft en het proces van realisatie bespoedigt.

Zoals in een recent rapport van het planbureau voor de leefomgeving (PBL) is verwoord en conform het veel herhaalde voornemen vanuit Rijk, provincie en gemeente is het zeer gewenst, zowel voor het draagvlak als voor de verbreding van mogelijkheden en realisatie van de opgaven, om bewoners te laten participeren bij de ontwikkeling van hun leefomgeving. Dit betekent een vroegtijdige en intensieve betrokkenheid en gaat verder dan inspraak. Ook een deel van de opbrengsten moeten geïnvesteerd worden in de kwaliteit van het buitengebied en inwoners van Wageningen de moeten de gelegenheid hebben om in zon en wind te investeren.

Inmiddels is er een advies uitgebracht door het Burgerforum uit de RES-Foodvalley. In dit document "Gaaf het over ons, doe het dan met ons!" geheten, staan zeven aanbevelingen die ook onze besluitnemers zouden moeten opvolgen bij afwegingen over de ontwikkeling van duurzame energieprojecten in de regio. De aanbevelingen zijn:

1. Geef burgers de gelegenheid tot lokaal eigenaarschap
2. Richt een bewonerspanel op; institutionaliseer dit en betrek dit panel continu
3. Respecteer landschap en natuur
4. De overheid moet dit regisseren, regionaal en lokaal
5. Organiseer regionale planning en communicatie
6. Onderzoek alternatieven voor zon en wind
7. Stimuleer isolatie en consuminderen

Het eerste punt sluit nauw aan bij de op 14 juni 2021 door de gemeenteraad aangenomen motie M4M over eigenaarschap:

De raad van de gemeente Wageningen; in vergadering bijeen d.d. 14 juni 2021, constaterende dat: de Regionale Energie Strategie 1.0 van de Energieregio Foodvalley voor ligt ter besluitvorming bij gemeenten, provincies en waterschappen;

- in paragraaf 4.3 van de RES 1.0 wordt toegelicht welke vormen van Lokaal eigendom mogelijk zijn; in deze paragraaf staat dat de regio zich committeert aan de afspraak in het Klimaatakkoord dat de omgeving in de gelegenheid gesteld moet worden om voor minstens 50 % (mede) eigenaar te worden van een project;
- op geen enkele manier wordt toegelicht hoe dit geregeld moet worden, wie deze beslissing neemt en wat hierin de rol is van het bevoegd gezag; overwegende dat:
- bewoners alleen bij juridisch mede-eigenaarschap mee kunnen beslissen over het project, zoals de fysieke vormgeving, de bestemming van de winst, dividend en financiering;
- er op deze manier een garantie is dat de opbrengsten van zonne- en windprojecten ten goede komt aan de gemeenschap;
- lokaal eigenaarschap bijdraagt aan betrokkenheid, verantwoordelijkheidsbesef en draagvlak;
- er met minimaal 51% lokaal eigenaarschap een 'meerderheidsaandeel' is voor lokale eigenaren; verzoekt het college:
- zorg te dragen dat bij lopende en komende projecten 51 % van het juridisch eigendom in lokale handen komt, bij voorkeur van een energiecorporatie bestaande uit inwoners van Wageningen en omgeving;
- zorg te dragen, indien dit niet lukt, dat 50 % van de winst ten goede komt aan de lokale gemeenschap;

6. Conclusie voor het Wageningse Binnenveld

Op basis van de voorgaande hoofdstukken kan geconcludeerd worden dat:

- Het Binnenveld één van de mooiste landschappen van Wageningen is. De unieke pracht van het gebied komt door haar openheid met op de achtergrond zicht op de Utrechtse Heuvelrug. Vrij uitzicht vanuit de stadsrand tot aan de Utrechtse Heuvelrug is essentieel voor alle betrokken bewoners maar vooral ook voor de functie als belangrijkste beweeggebied van Wageningen.
- Het Binnenveld “ontwikkelen tot kleinschalig landschap” de totale vernietiging van die pracht geeft.
- Elementen als tiny houses en hagen niet passen in het Binnenveld (overigens hebben er ook in de historie geen echte hagen gestaan behalve in de strook ten noorden van de Wageningse Campus aan de oostzijde van de Dijkgraaf en west van Wageningen ter hoogte van de oude Nude).
- Het unieke en mooie karakter van het Binnenveld een uitgangspunt is voor dit gebied.
- Voor de eerste 500 m groene rand rond de wijk Noordwest conform het coalitieakkoord hogere eisen gelden m.b.t. het niet aantasten van de groene openheid.
- Voor het bevorderen van het recreatief gebruik drie nieuwe stukjes klompenpad van oost naar west gewenst zijn inclusief een bruggetje over de Grift.
- Voor het verminderen van de ernstige verkeersoverlast door snel doorgaand autoverkeer, de wegen in het Binnenveld voor het autoverkeer afgesloten moet worden (m.u.v. bestemmingsverkeer). Als aanvulling hierop kan een 30 km/uur limiet ingesteld worden, met drempels bij beginpunten, en goede handhaving.
- Er voor het verbeteren van de biodiversiteit in het Binnenveld extensief ecologisch randenbeheer en het ontzien van slootkanten bij het bemesten en het maaien zeer wenselijk is.
- Het gebied ten noorden van de campus is nodig voor de uitwerking van de ecologische verbindingzone tussen Binnenveld en Veluwe. Een punt van aandacht hierbij is om er aantrekkelijke fiets- en wandelroutes te realiseren die aansluiten op de bestaande recreatie- en fietsverbindingen richting Bennekom, Ede en station Ede-Wageningen zonder verstorend te zijn voor de verdere ontwikkeling van de natuur.
- Het Binnenveld goede mogelijkheden heeft voor zonnepanelen op de daken van huizen zoals in de wijk Noordwest en van gebouwen zoals die van bedrijven (inclusief geschikt maken van bedrijfsdaken) en boerderijen.
- Door de openheid van het landschap en de natuurwaarden het Binnenveld verder totaal ongeschikt is voor terreinen met zonnepanelen.
- Het Binnenveld door haar karakter en natuurfunctie (weidevogels) ongeschikt is voor windmolens.
- Participatie van omwonenden noodzakelijk is, zowel voor het draagvlak als voor de verbreding van mogelijkheden en realisatie van de opgaven. Participatie betekent meedenken en meedoen. Dat vergt een vroegtijdige en intensieve betrokkenheid en gaat veel verder dan inspraak.

7. De nieuwe Nu

Bij de ontwikkeling van het open gebied ten zuidwesten van Wageningen, gelegen tussen Grebbedijk, het Nieuwe Kanaal en de gemeentegrens met Rhenen is in handen van de werkgroep De Nieuwe Nu. Hun doel is om het raamwerk te versterken op het gebied van water, bodem en biodiversiteit om de opgaven zoals geformuleerd in de visie Buitengebied zo goed mogelijk een plek te kunnen geven. Daarbij wordt uitgegaan van dubbel grondgebruik.

Op het gebied van **duurzame energie** zijn eind maart tal van ideeën opgehaald en is voornamelijk gekeken naar de initiatieven van bewoners, waar zij nu direct bij betrokken en waar zij mee aan de slag willen. In en rond het buurtschap de Oude Nude kan gezamenlijk lokaal duurzame energie worden opgewekt door het plaatsen van zonnepanelen op de daken. Opgetrokken wordt met coöperatie Vallei Energie en het energieloket van de gemeente. Er wordt samengewerkt met agrarische bedrijven. Actiepunten zijn te bekijken of een kleine windmolen op het agrarisch bedrijf kan worden geplaatst en de vraag of parkeerplaatsen op o.a. het Nudepark kunnen worden overkapt om zonnepanelen te kunnen plaatsen.

Op het gebied van **Lokaal Voedsel** zijn meerdere initiatieven met een zoekvraag naar grond. De Nieuwe Ronde zoekt ca 1,5 ha tuinbouwgrond, het initiatief Heren-burgerboeren zoekt ca 15-20 ha voor een gemengd bedrijf. Een kleinschaliger plan is een stadsboerderij zoals een paar inwoners (ook vanuit andere wijken) die willen uitwerken. Daarnaast zoekt het initiatief 'tiny houses' een locatie in combinatie met een voedselbos.

Ook is er een vraag hoe lokale producten beter gezamenlijk te vermarkten zijn en het kleinschalig landschap te behouden is. De Nieuwe Nu probeert lokaal voedsel sterker te agenderen i.v.m. behoud kleinschalig landschap en plaatst dit in een raamwerk voor het landschap. Er zijn veel verschillende grondeigenaren in het gebied. WUR is een grote speler, daarnaast enkele agrariërs. Kleinere percelen zijn in private handen en of een kerkgenootschap (sommige gronden zijn onlangs opnieuw verpacht 6-jarige contracten). De Nieuwe Nu heeft verschillende contacten lopen en onderzoekt op welke wijze zij een makelaarsrol kan vervullen. Het vinden van een locatie voor tiny houses is in onderzoek in combinatie met een voedselbos e.a. is afhankelijk van het bestemmingsplan.

Op het gebied van **biodiversiteit** wordt onderzocht of buurtbeheer van natuurgebied 't Pasje, bedrijvenpark Nude. Het doel is natuur en waterberging te verbeteren, gericht op een aantal soorten waarvoor compensatie nodig was. Het beheer gaat dit jaar naar de gemeente, watergangen naar waterschap. Buurtschap wil beheer op zich nemen.

In de bijeenkomst van maart kwamen tal van andere ideeën op het gebied van Biodiversiteit langs. Daarbij wordt gedacht aan o.a. extra hagen en akkerrand langs klompenpaden, Zijdvang ontwikkelen als belangrijke natte verbinding (o.a. voor de grote modderkruiper). Er wordt ook contact gelegd met het project Groen Kortenoord.

Op het gebied van **Recreatie** spelen verschillende initiatieven. De rode draad daarbij zijn goede wandelpaden en het verbinden van de verschillende initiatieven. Een aantal knelpunten worden geconstateerd zoals het ontbreken van Noord-Zuid verbindingen, betonpaden van de WUR zijn officieel niet toegankelijk (proefvelden en aansprakelijkheid), het buurtschap Plantenveredeling is nu alleen ontsloten op de Lawickse Allee, mogelijke gebruikersconflicten tussen lopen/fietsen/auto (Haarweg), betere oversteekbaarheid van de Lawickse Allee.

Daarnaast speelt een oerspeelplek op initiatief van Kortenoord dat aansluit aan op plannen natuurspelen in Kortenoord Noord, een Buurttuin initiatief Oude Nu (natuurlijke speelplek, ontmoetingsplek en boomgaard).

8. Inrichting van de transformatiezone

De voorgaande hoofdstukken leveren de onderstaande conclusies voor de inrichting van de transformatiezone. De opgaven van de visie buitengebied worden ermee gerealiseerd met maximale ondersteuning van de bewoners in het gehele gebied. Die bewoners hebben middels passende initiatieven daarop geanticipeerd en maken het mogelijk dat op eenvoudige en gedragen wijze de ontwikkelingen tot stand komen. Het gebiedsplan ondersteunt op natuurlijke wijze een gemeenschap van samenwerkende bewoners en andere gebiedsgebruikers die de doelen realiseren.

Het gebied ten zuiden van het Nieuwe Kanaal (tot aan de Grebbedijk) heeft (beperkte) mogelijkheden voor herinrichting. Uitgangspunt is kleinschaligheid en dubbel grondgebruik passend bij de huidige inrichting. Verschillende bewonersgroepen werken aan ideeën voor versterking van de functies (raamwerk) met doelen op het gebied van:

- Biodiversiteit
- Lokaal voedselproductie met lokaal vermarkten
- Recreatie in de vorm van verbeteren wandelmogelijkheden en speelvoorzieningen
- Duurzame energie met initiatieven voor zowel zonne- als windenergie

Het karakter van het gebied leent zich uitstekend voor dit alles en de initiatieven passen zeer goed bij de opgaven van de visie buitengebied. In het verlengde van die visie is binnen dit gebiedsplan verdere ondersteuning van de bovenstaande initiatieven gewenst voor organisatie, financiering en de zoektocht naar grond.

Voor het gebied ten noorden van het Nieuwe Kanaal is de huidige openheid en doorzicht vanuit de wijken tot en met de Utrechtse heuvelrug het uitgangspunt.

- Die openheid loopt door ten Noorden van de wijk Noordwest waarbij op subtiële wijze aandacht is voor de uitwerking van de ecologische verbingszone. Deze uitwerking kan deels door de betrokken bewoners worden gemaakt.
- Het karakter van het gebied als open weidenlandschap voor met name melkveehouderij en zorgboerderij dient behouden te blijven. Dat kan gelukkig ook middels de goed meedenkende melkveehouders in het gebied. Afspraken met hun over toekomstig beheer dat past bij de openheid van het landschap, nieuw landelijk beleid en het actuele beleid van de gemeente Wageningen zijn de kern voor dit deel van het gebiedsplan. Die kern kan deels met inzet van de bewoners worden gerealiseerd.
- De plannen voor een beperkt zonnepark BSPW passen niet goed in de openheid van het gebied. Een zeer bescheiden realisatie kan de schade ervan beperken en als alternatief dienen passend in de brede en grote opgaven van het transformatiegebied. Zie daarvoor bijlage 1. Een alternatief **voor specifiek dit perceel** met iets minder landschap schade is de onder 7: de nieuwe Nu, genoemde stadsboerderij.
- Het gebied ten noorden van het Nieuwe Kanaal dient uitsluitend voor bestemmingsverkeer toegankelijk te zijn voor auto's, motoren en trekkers.
- In het gebied dienen de ontbrekende schakels voor de klompenpaden te worden gerealiseerd voor het bevorderen van het recreatief gebruik in dit belangrijkste beweeggebied van Wageningen. Het gaat om drie nieuwe stukjes klompenpad van oost naar west gewenst inclusief een bruggetje over de Grift. Dit vergt actieve ondersteuning van lopende initiatieven (hoofdstuk 4).
- Het probleem van de eikenprocessierups (met name op de slagsteeg) vergt een aanpak met waarschuwing, vroegtijdige bestrijding en wellicht ook een meer gemengd bomensoort bestand.

Bijlage 1: randvoorwaarden ontwikkeling van een eventueel zonnepark BSPW

Het college van B&W staat positief tegenover een verkenning van de ontwikkeling van een klein zonnepark aan de Slagsteeg / Kanaalweg mits hierbij rekening wordt gehouden met een aantal voorwaarden. Aangegeven is dat in ieder geval rekening dient te worden gehouden met:

- Participatie
- Klimaat- en duurzaamheidsaspecten
- Stedenbouwkundige en landschappelijke aspecten
- Natuur en bodem
- Veiligheidsaspecten
- Economische aspecten en duurzaamheid.

Het college noemt daarbij een uitwerking van genoemde criteria. Deze uitwerking van de criteria vergt aanscherping van de voorwaarden voordat een zonnepark kan worden gerealiseerd.

Maximaal plaatsen van zonnepanelen op bedrijfsdaken en overkappingen van parkeerplaatsen:

Het college geeft aan: "Geschikte bedrijfsdaken op het BSPW dienen zoveel mogelijk benut te worden voor zonnepanelen. Naar schatting wordt momenteel ca. 1/3e van het geschikte dakoppervlak benut met in totaal 1.649 zonnepanelen. Aan u wordt verzocht een tijdpad aan te geven naar volledige benutting van de geschikte daken voor zonnepanelen. Het streven is om dit binnen een zo kort mogelijke, doch realistische, termijn uit te voeren."

Gezien de transitieopgave dienen vrijwel alle bedrijfsdaken geschikt te zijn voor zonnepanelen. Ook daken die constructief daarvoor aanpassing vergen, dienen vol te komen met zonnepanelen. De BSPW-ondernemers moeten dus hun handtekening zetten onder een plan om alle daken op het BSPW (eventueel na geschikt maken) over de volle mogelijke oppervlakte met zonnepanelen te beleggen en tevens de parkeerplaatsen op het BSPW te overkappen met zonnepanelen. Dit plan moet voor 100% door alle ondernemers zijn getekend en 50% zijn uitgevoerd voordat ook maar een eerste stap in de voorbereiding van de planvorming van de zonnepanelen op weidepercelen gaat plaatsvinden.

Actie i.v.m. leegstand BSPW

Op het BSPW staan bedrijfspanden leeg. Ook een gedeelte (langs de Nijlandsingel) van het park is nog niet bebouwd. Bedrijven willen zich eerder vestigen op de universiteitscampus of het aangrenzende park Born-oost. Eigenaren van leegstaande panden werken niet mee aan de invulling van zonnepanelen. Dat vergt actie: alvorens tot de ontwikkeling van een zonnepark wordt overgegaan moet helder zijn dat de nog te realiseren bedrijfspanden allen maximaal zullen worden voorzien van zonnepanelen. Daarnaast dat ook leegstaande panden maximaal worden voorzien van zonnepanelen.

Participatie

Er was kritiek over het gebrek aan echte participatie bij de totstandkoming van de Visie Buitengebied. De gemeenteraad heeft daarom aangegeven dat voor de nadere invulling een gebiedsplan voor de transformatiezone moet worden opgesteld met betrokkenheid van betrokkenen waaronder de Bewonersvereniging Noordwest.

Voor de ontwikkeling van een zonnepark achter het BSPW verwijst de gemeente naar de drie gebiedstafels die gehouden zijn als proef in het kader van de omgevingsvisie. Op basis hiervan is een positief besluit genomen voor een verkenning voor een zonnepark.

De gebiedstafels hebben echter in een vroege oriënterende fase hebben plaatsgevonden. Het conceptplan dat vóór de laatste bijeenkomst door de gemeente is ontvangen, is daarbij niet met de bewoners gedeeld terwijl die er om gevraagd hadden. De opmerkingen van de bewoners op de hun gegeven informatie hebben geen enkele aanpassing of actie tot gevolg gehad. De bewoners ervoeren het sterk negeren van hun reacties. Dat is geen participatie. Conclusies op basis van die gebiedstafels zijn dan ook voorbarig.

Op grond van deze ervaring willen de bewoners dat ook andere partijen het initiatief krijgen voor uitwerking van het gebiedje zodat er in harmonie met alle partijen participatie kan ontstaan. Participatie heeft ook tot doel om te komen tot draagvlak van plannen en is meer dan crowd funding. Draagvlak kan maximaal gecreëerd worden door betrokkenheid van organisaties en inwoners bij aanvang van een initiatief. Dat is niet het presenteren van een plan door de directeur van het BSPW.

Voor de aanpak van het proces gelden de principes van De Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Het versterken van de omgevingskwaliteit staat in de NOVI centraal. Dat wil zeggen dat alle plannen met oog voor de natuur, gezondheid, milieu en duurzaamheid gemaakt moeten worden. Daarbij worden bij het maken van keuzes gebruik gemaakt van drie afwegingsprincipes:

- 1) Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies;
- 2) Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal;
- 3) Afwentelen wordt voorkomen.

Dit vergt een gefaseerde aanpak. Eerst aan de slag met het maximaliseren van zonne-energiewinning via bestaande daken en parkeerplaatsen alvorens een volgende stap wordt gezet. Al in deze fase kan gekeken worden naar financiële burgerparticipatie van inwoners. Een organisatievorm als een coöperatie kan daarbij ondersteunend werken. Hoe zorg je ervoor dat burgers en bedrijven niet alleen de lasten van zonnepanelen ondervinden maar ook de lusten?

Een volgende stap is bij de eventuele realisatie van een zonnepark aangrenzend aan het BSPW maximale betrokkenheid van de omgeving. Dus zowel procesparticipatie als financiële participatie. De opbrengsten die aan het landschapsfonds worden afgedragen kunnen ook aan verbetering van de groene infrastructuur van de wijk worden besteed zoals voor vergroening van het Hooilandplein. Hanteer ook het afwegingskader volgens de NOVI -principes. Er is sprake van een bredere opgave dan alleen energiewinning.

Randvoorwaarden bij realisatie van een beperkt BSPW zonnepark

Het is dus van belang om eerst maximaal in te zetten op andere stappen alvorens overgegaan wordt tot uitwerking van plannen voor de realisatie van een zonnepark. Voor die uitwerking heeft het college randvoorwaarden aangegeven in haar brief aan de initiatiefnemers. Naast bovengenoemde opmerkingen, geven de bewoners aan dat dit dient te worden aangevuld:

- 1) Slechts één faciliteitkast: laag, klein en deels ondergronds (geen gebouw) in de uiterste zuidoosthoek van het perceel;
- 2) Zonnepanelen: alle fundering en leidingen weggewerkt onder het maaiveld en de grootste hoogte boven het maaiveld: 40 cm;
- 3) Drie meter ruimte met gras tussen individuele paneelrijen;
- 4) Geen hagen of andere zaken die (ooit) boven de panelen (40 cm dus) uit (kunnen gaan) steken, wellicht m.u.v. een 40 cm haag aan de oostkant (BSPW rand);
- 5) Zuidoriëntatie van de panelen zodat er geen schittering richting de huizen komt. Van alle panelen: de lage kant van alle panelen zuid en de hoge kant naar het noorden. De breedterichting van de panelen is dan oost-west;
- 6) Geen paden op het terrein; ook niet die zijn afgesloten.

De bewoners wensen **geen** extra pad langs de noordzijde van dit plangebiedje als extra ontsluiting van Noordwest (zoals ooit in optie genoemd door de gemeente Wageningen).

Daarnaast is het belangrijk dat het gemeentebestuur eisen aan de productie van zonnepanelen stelt. De zonnepanelen moeten zijn gecertificeerd voor productie conform de eisen aan verantwoorde arbeidsomstandigheden en afkomst van alle onderdelen van buiten gebieden waar ons parlement heeft uitgesproken dat er genocide plaats heeft.

**Bewonersvereniging
NoordWest**
Sinds 1989

Presentatie 2 maart 2021
De visie buitengebied
resultaten en vervolg

voor meer informatie: secretaris@wageningennoordwest.nl

1

**Bewonersvereniging
NoordWest**
Sinds 1989

Terugblik

Proces gestart september 2019 met vaststelling startnotitie: Door gemeenteraad vastgestelde kaders om visie Buitengebied op te stellen.

De integrale visie op het Buitengebied is een visie op het buitengebied van Wageningen waarin alle thema's in het buitengebied integraal worden afgewogen.

3

**Bewonersvereniging
NoordWest**
Sinds 1989

Agenda

1. Introductie (Peter Spitteler)
2. Toelichting proces en stand van zaken tot nu toe (Peter Spitteler)
3. Presentatie resultaten enquête (Paul van Selling)
4. Bespreken (mogelijke) vervolgstappen (Carlo Vromans)
5. Discussie en reflectie (Carlo Vromans)
6. Afsluiting (Peter Spitteler)

2

De kernopgave

1. Energietransitie
2. Natuur
3. Voedsel
4. Gezondheid

4

De overige opgaven

5. Functieveranderingen bij vrijkomende agrarische bedrijven
6. Klimaatadaptatie
7. Cultuurhistorie
8. Wervend landschap
9. Recreatie en toerisme
10. Verkeer

5

De vastgestelde visie

- Op 13 juli 2020 is de visie buitengebied door de gemeenteraad vastgesteld:
- Uitwerkingskader onvoldoende uitgewerkt
  - Vervolg in de vorm van gebiedsplan voor de uitwerking van de transformatiezone
  - Moet leiden tot bestemmingsplan

6

Inzet BVNW tot op heden

Ontwikkelingsvisie voor het Wageningse Binnenveld:

Aanzet voor eigen visie als inbreng voor de inmiddels vastgestelde visie en het vervolg

Uitwerkingskader was onvoldoende uitgewerkt:

Voorstel voor landschapsplan als toetsingskader

Enquête onder bewoners (daarmee draagvlak creëren voor eigen inbreng)

7

Enquête visie buitengebied

Aanleiding enquête

- De visie buitengebied (vastgesteld door de gemeenteraad op 13 juli 2020) met mogelijk ingrijpende consequenties voor het **gebruik en de inrichting van het zgn. transformatiegebied** direct grenzend aan NoordWest;
- Het raadsbesluit (amendement) om een **gebiedsplan** voor het transformatiegebied op te stellen voor een uitwerking van de visie én meer betrokkenheid van bewoners;
- De gewenste betrokkenheid van de bewonersvereniging NoordWest bij het gebiedsplan en de wens om de bewoners (leden en niet leden) hiervoor te raadplegen.

Opzet enquête

- De visie en de keuze voor de ligging en omvang van het transformatiegebied en ambities voor dit gebied zijn niet ter discussie gesteld. De vragen waren gericht op de mogelijke consequenties van de visie voor het transformatiegebied;
- De vragen gingen over de thema's met ruimtelijke consequenties voor het transformatiegebied: **Energieopwekking** (zonnevelden en windmolens), **Recreatie** en **Verkeer**;
- De enquête kent meerkeuzevragen en ruimte om schriftelijk te reageren op de thema's.

9

Enquête visie buitengebied

Samenvatting resultaten o.b.v. 236 reacties

- Hoge respons: de bewoners willen gehoord en betrokken worden bij hun buitengebied.

Thema zonnevelden

- Geen zonnevelden in de wandel en uitloopgebieden dichtbij de woonkernen; bewoners willen een robuuste brede groene rand.
- Een ruime meerderheid wil eerst de resultaten van de RES zien en dan pas beslissen over zonnevelden.

Thema windmolens

- Liever wind dan zon om het open en groene karakter van het Binnenveld te bewaren.
- Locatie 1 (Mansholtlaan) wordt door een krappe meerderheid geschikt bevonden en stuit het minst op verzet.

Thema recreatie/wandelpaden

- Een ruime meerderheid van de respondenten is voorstander voor aanvullende wandelverbindingen in het Binnenveld.

Thema verkeer

- Een ruime meerderheid van de respondenten wil dat er maatregelen worden genomen om de huidige verkeerssituatie met autoverkeer en langzaam verkeer te verbeteren.

10

Enquête visie buitengebied

Reacties (1)

Aantal respondenten: 236
(ter vergelijking 2^e internetconsultatie visie buitengebied: 117)

Samenstelling respondenten

- woonachtig in NoordWest : 215 (91%)
- niet woonachtig in NoordWest : 21 (9%)

- met uitzicht op het transformatiegebied : 94 (40%)
- zonder uitzicht op het transformatiegebied : 142 (60%)

- verzoeken om terugkoppeling : 141
- betrekken bij vervolgacties : 55

Schriftelijke reacties en commentaren

- Thema zonnevelden : 117
- Thema windmolens : 100
- Thema wandelpaden : 94
- Thema verkeer : 109

11

Enquête visie buitengebied

Reacties (2)

Herkomst respondenten in de wijk
(o.b.v. 215 respondenten die hun postcode hebben ingevuld)

De data zijn verzameld voor verschillende postcode deelgebieden:

- NW zone Noord : 38
  - NW zone Oost : 18
  - NW zone West (zuidelijk Oordensteeg) : 52
  - NW Binnen : 86
  - Niet/buiten NoordWest : 21
- Totaal : 215

NB: In de bijlage zijn de postcodes per deelgebied gespecificeerd.

De reacties vormen hiermee een goede afspiegeling van de wijk.

Bevindingen en conclusies:

- Heel veel bewoners hebben de moeite genomen om ca. 30 minuten te besteden aan de enquête en waren ook blij dat ze hun reactie konden geven;
- De vele reacties én schriftelijke bijdragen tonen de grote betrokkenheid van de NoordWest bewoners bij het groene buitengebied en Binnenveld.

12

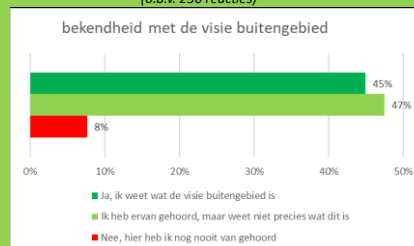
Enquête visie buitengebied

Startvraag

Heeft u wel eens van de visie buitengebied gehoord?

Reacties

(o.b.v. 236 reacties)

Bevindingen en conclusie

- Ruim 90% van de respondenten is, meer of minder, bekend met de visie buitengebied.

13

Enquête visie buitengebied

Thema Energieopwekking

Via de regionale energiestrategie (RES) wordt met 7 buurgemeenten verkend hoe binnen de regio duurzaam energie kan worden opgewekt (bijv. langs hoofdinfrastructuur).

Moet Wageningen, vooruitlopend op de RES, nu al ruimte bieden aan grootschalige zonnevelden in het transformatiegebied?

Reacties

(o.b.v. 236 reacties)

Bevindingen en conclusies

- Een ruime meerderheid van de respondenten vindt dat er eerst meer duidelijk over de RES moet zijn, voordat gestart wordt met zonnevelden in het transformatiegebied;
- Een kwart van de respondenten vindt dat, los van de RES ontwikkelingen, zonnevelden nu al mogelijk zijn in het transformatiegebied.

14

Enquête visie buitengebied

Thema Energieopwekking

De gemeente wil in 2030 250TJ duurzaam opwekken op eigen grondgebied.

Dat kan via wind en zon.

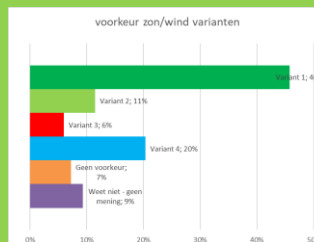
Wind en zon hebben een verschillend effect op de ruimte en het landschap.

Welke variant van opwekking met zon of wind heeft dan uw voorkeur?

Reacties

(o.b.v. 236 reacties)

variant	benodigde bruto ruimte voor zonneparken en het aantal windmolens
1	60 ha / 3 windmolens
2	75 ha / 2 windmolens
3	90 ha / 1 windmolen
4	105 ha / geen windmolens

Bevindingen en conclusies

- Bijna de helft van de respondenten (46%) wil zo min mogelijk zonnevelden in het transformatiegebied en kiest voor wind;
- De uitkomst geeft aan dat de bewoners een zeer terughoudend beleid willen t.a.v. de realisatie van zonnevelden in het transformatiegebied. Eerst de windmogelijkheden onderzoeken is de boodschap.

15

Enquête visie buitengebied

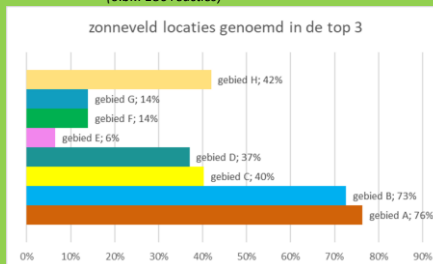
Thema Energieopwekking

Uitgaande van de gemeentelijke ambitie (250TJ) en afhankelijk van de keuze voor wind en zon moet er een bepaalde oppervlakte zonneveld in het transformatiegebied komen.

Wat zijn dan de (top 3) voorkeursgebieden voor zonnevelden?

Reacties

(o.b.v. 186 reacties)

NB: in de bijlage is per deelgebied meer detail informatie opgenomen.

Bevindingen en conclusie

- De locaties ver van de woonkernen zijn het meest in de top 3 genoemd (gebieden A, B, H);
- De uitloop- en wandelgebieden voor NoordWest (gebieden E, F, G) scoren laag; bewoners willen het open en groene karakter hiervan behouden én een robuuste groene rand om de wijk. Dit staat haaks op de groene rand van maar 50 meter zoals opgenomen in de buitenvisie (bron: memo L. de Brito/15062020).

16

Enquête visie buitengebied

Thema Energieopwekking

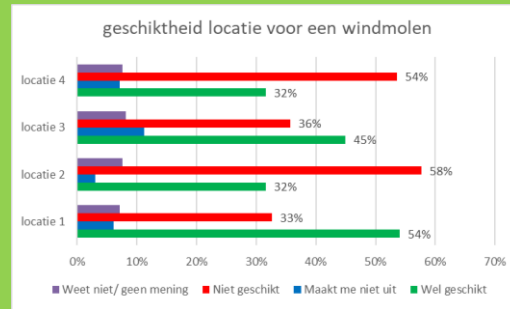
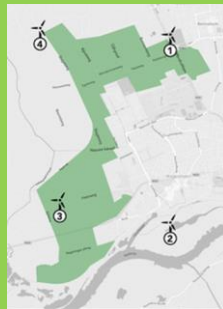
Uitgaande van de gemeentelijke ambitie (250TJ) en afhankelijk van de keuze voor wind en zon komen er nul, één of meerdere windmolens in het transformatiegebied.

In de visie Buitengebied zijn 4 onderzoeklocaties aangewezen.

Hoe geschikt zijn deze locaties voor windmolens?

Reacties

(o.b.v. 196 reacties)

Bevindingen en conclusies

- De respondenten maken duidelijke keuzes: voor of tegen een locatie;
- Alleen locatie 1 (Mansholtlaan) wordt door een krappe meerderheid geschikt bevonden en stuit het minst op verzet (33%);
- De locaties 4 (Binnenveld Noord) en 2 (uiterwaarden) worden door meer dan de helft van de respondenten afgewezen.

17

Enquête visie buitengebied

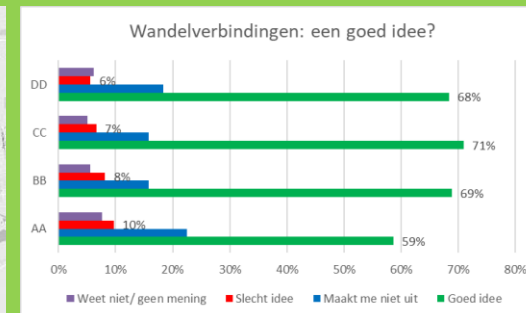
Thema Recreatie

Een doelstelling in de visie buitengebied is het makkelijker maken van een ommetje vanuit de stad en de wijken in het buitengebied.

Vindt u het een goed idee om aanvullend op de bestaande wandelroutes extra wandelverbindingen AA t/m DD te realiseren in het transformatiegebied?

Reacties

(o.b.v. 193 reacties)

NB: De bijlage bevat een nadere locatie beschrijving van de wandelverbindingen AA t/m DD

Bevindingen en conclusies

- Een ruime meerderheid van de respondenten is voorstander van extra wandelverbindingen.

18

Enquête visie buitengebied

Thema Verkeer

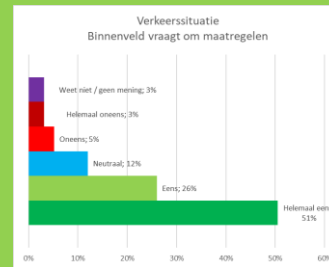
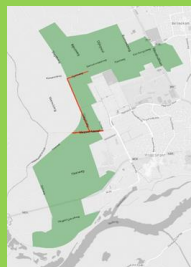
In het Binnenveld kan het, met name in de spits, druk zijn met autoverkeer en langzaam recreatief verkeer.

Wat vindt u van de stelling:

De verkeerssituatie met wandelaars en autoverkeer op het Nieuwe Kanaal, de Slagsteeg en de Egelsteeg vraagt om maatregelen.

Reacties

(o.b.v. 192 reacties)

Bevindingen en conclusies

- Een ruime meerderheid van de respondenten (77%, categorie 'Eens' en 'Helemaal eens') wil dat er maatregelen worden genomen om de huidige verkeerssituatie met autoverkeer en langzaam verkeer te verbeteren.

19

Enquête visie buitengebied

Per thema kon in de enquête een schriftelijke reactie worden gegeven.

Ongeveer de helft van de respondenten heeft een schriftelijke reactie achtergelaten op de vraag:

Heeft u aanvullende suggesties, of opmerkingen over het thema ZONNEVELDEN in het transformatiegebied?

Thema ZONNEVELDEN (117 Schriftelijke reacties)

De meest gemaakte of opvallende opmerkingen:

- Eerst daken van bedrijven, huizen en scholen volleggen (*met stip het meest genoemd, BNW*), pas daarna kijken naar het gebied en dan uit het zicht en afgelegen zodat het niet opvalt;
- Ik ben voorstander van zoveel mogelijk duurzame energie, maar ben niet enthousiast over het gebruik van groene ruimte voor zonnevelden. Ik vind dat er eerst gekeken moet worden naar mogelijkheden in industrieel/bedrijfsgebied, langs snelwegen, op schuren van agrarische bedrijven, etc.
- Wageningen heeft te weinig ruimte voor de ambitie (250TJ in 2030);
- Ik vind het schokkend dat er minimaal 60 ha zonnevelden zouden moeten komen. Is het doel van 250TJ wel realistisch voor een kleine gemeente?
- Kijk integraal en landelijk, zodat zon en wind op de minst belastende locaties komen;
- Wageningers moeten profiteren en participeren in groene stroom initiatieven;
- Verstoor de vergezichten en het weidse landschap in het Binnenveld niet met hagen.
- De groene rand in de visie maakt zonnevelden langs de bebouwing niet mogelijk.
- Voorlichting is nodig over impact (de voor- en nadelen);
- Geen landbouwgrond opofferen.

20

Enquête visie buitengebied

Per thema kon in de enquête een schriftelijke reactie worden gegeven.

Ongeveer de helft van de respondenten heeft een schriftelijke reactie achtergelaten op de vraag:

Heeft u aanvullende suggesties, of opmerkingen over het thema WINDMOLENS in het transformatiegebied?

Thema WINDMOLENS (100 schriftelijke reacties)

De meest gemaakte of opvallende opmerkingen:

- Eigenlijk heeft Wageningen GEEN geschikte locatie voor windmolens. Dus windmolenergie opwekken in samenwerking met andere (buur-)gemeenten;
- Houdt rekening met (trek)vogelroutes;
- Bij voorkeur op afstand van bewoning en bij voorkeur langs industriële gebieden, snelwegen en spoorlijnen;
- Geen windmolens, te veel overlast, energie besparen is beter en daken benutten;
- Plaats de windmolens zo dicht mogelijk in de buurt van een N-weg en zo ver mogelijk van bewoond gebied of wat nu stilte en natuurgebied is;
- Rijkslandschapadviseur: clusters, geen losse molens. Dus 3 is altijd eigenlijk te weinig. Werk samen met andere gemeenten. ga richting A12;
- Vooral met buurgemeenten regelen in de RES langs autosnelwegen zoals de A30';
- Windmolens geven een behoorlijke geluidsoverlast. Zij moeten zover mogelijk van de woonwijk/woningen af geplaatst worden. Anders kunnen mensen daar echt ziek/gestrest/neerslachtig van worden. Daarom: Eerst zonnepanelen op zoveel mogelijk daken in Wageningen.

21

Enquête visie buitengebied

Per thema kon in de enquête een schriftelijke reactie worden gegeven.

Ongeveer de helft van de respondenten heeft een schriftelijke reactie achtergelaten op de vraag:

Heeft u aanvullende suggesties, of opmerkingen over het thema RECREATIE in het binnenveld en transformatiegebied?

Thema RECREATIE/wandelpaden (94 schriftelijke reacties)

De meest gemaakte of opvallende opmerkingen:

- Alle suggesties zijn onvoldoende uitgewerkt, ze maken nl geen deel uit van een route, wandelroute oud. Een visie hierop is een eerste vereiste.
- ALLEEN wandel gebied. GEEN honden uitlaat gebied;
- Er moet wel gekeken worden of de reeën die in dit gebied leven er geen last van hebben, hun leef gebied moet niet beperkt worden en hun gevoel van veiligheid ook niet;
- Het pad langs de Grift is voor wandelaars te smal. Je wordt door fietsers van je sokken gereden;
- Ik vind het fijn wandelen in het binnenveld, voor mij hoeven hier geen speciale wandelpaden te komen;
- De grootste hindernis voor (wandel)recreatie in het binnenveld is verkeer. Als je verkeer wegneemt, is er direct meer wandelruimte. Verder aub geen wandelroutes door weidevogelgebied in het broedseizoen;
- Het sluipverkeer is zeer hinderlijk;
- Onmogelijk maken van sluipverkeer en zo mogelijk autovrij (behalve bewoners en beheerders). Dat zorgt voor rust en stilte en veilig gebruik van bestaande wegen door fietsers en voetgangers.

22

Enquête visie buitengebied

Per thema kon in de enquête een schriftelijke reactie worden gegeven.

Ongeveer de helft van de respondenten heeft een schriftelijke reactie achtergelaten op de vraag:

Heeft u aanvullende suggesties, of opmerkingen over het thema VERKEER in het binnenveld en transformatiegebied?

Thema VERKEER (109 schriftelijke reacties)

De meest gemaakte of opvallende opmerkingen:

- Alleen bestemmingsverkeer maken of apart wandelpad naast de weg langs Slagsteeg. Nieuwe Kanaal: één kant voor voetgangers en andere kant voor verkeer;
- Ga strenger handhaven op wegen die al verboden zijn voor autoverkeer;
- Autoverkeer alleen nog voor bewoners van het buitengebied toestaan, doorgaande routes voor auto's afsluiten;
- Het gaat niet alleen om deze verbindingswegen, maar het gaat ook om de Dijkgraaf, Kielekampsteeg, Plassteeg, Bennekomssteeg, Rijnsteeg, etc. Hier is het ook lastig wandelen door teveel verkeer;
- Het probleem is dat er soms veel te hard wordt gereden. Over het algemeen (ik loop er vaak) gaat het wel goed samen;
- Maak het onaantrekkelijk voor sluipverkeer . Bijv. max 30 km per uur.
- voor wandelaars en fietsers zou het natuurlijk mooi zijn als er minder auto's rijden, maar echt nodig is dat niet. Wel moeten de auto's LANGZAAM rijden.

23

Enquête visie buitengebied

Samenvattende hoofdconclusies enquête visie Buitengebied

ALGEMEEN

1. Het groene, weidse en open landschap in het Binnenveld moet behouden blijven.
Juist dit maakt het gebied aantrekkelijk voor wandelen en recreëren. Wageningen moet zuinig zijn op haar eigen beperkte groene buitenruimte;

Thema ENERGIE (via zonnevelden en windmolens)

2. Bewoners willen (massaal) eerst de daken van bedrijven, huizen en scholen binnen de gemeente benutten voor zon;
3. Bewoners willen in grote meerderheid dat Wageningen regionaal (via de RES) en landelijk naar mogelijkheden zoekt, zodat zon en wind energie op minder en de minst belastende locaties komen;
4. Het draagvlak voor zonnevelden en windmolens in het transformatiegebied is zeer klein is. Bewoners vinden het transformatiegebied te klein en te kwetsbaar om de ambitie van 250TJ in 2030 op eigen grondgebied te realiseren;
5. Bewoners zijn tegen zon en wind initiatieven in het transformatiegebied totdat de mogelijkheden op daken en via de RES benut en duidelijk zijn.

Thema RECREATIE

6. Bewoners zijn voorstander voor meer wandelverbindingen in het groene buitengebied;

Thema VERKEER

7. Een ruime meerderheid van de respondenten wil dat er maatregelen worden genomen om de huidige verkeerssituatie met autoverkeer en langzaam verkeer te verbeteren.

24

Bespreken vervolgstappen

Twee parallelle sporen oppakken:

1. Publiek en Politiek informeren;
gefaseerde aanpak en afstemming met RES bepleiten
2. Opstellen gebiedsplan

Concreet voor de korte(re) termijn voor beide sporen uitwerken verschillende thema's:

- Uitwerken gebiedsvisie in gebiedsplan (mogelijk op basis van eerste schets)
- Energietransitie: zonneweides / windmolens
- Recreatieve ontsluiting; klompenpaden / groenstroken etc.
- Verkeer
- Natuur inclusieve landbouw

25